

Dr hab. Walentyna Węgrzyn-Klisowska
Akademia Muzyczna im. Karola Lipińskiego
We Wrocławiu

Wrocław, 22.09.2019

**Recenzja pracy doktorskiej mgr Emilii Dudkiewicz:
„Twórczość religijna Feliksa Rączkowskiego w kontekście artystycznej,
życiowej i duchowej postawy kompozytora”**

Postać, twórczość i działalność Feliksa Rączkowskiego jest dobrze znana w środowisku muzycznym. Mimo ubiegu lat w repertuarze i w działalności pedagogicznej organistów nadal są obecne i wykorzystywane jego prace. Z tym większym zainteresowaniem czytamy opracowanie o charakterze monograficznym pióra Emilii Dudkiewicz. Autorka posiada bardzo dobre przygotowanie merytoryczne do podjęcia tego tematu. W załączonej dokumentacji zawarte są dyplomy dwóch kierunków studiów: Muzykologii Teoretycznej i Stosowanej (2006) oraz Teologii (2008) uzyskanych na Uniwersytecie Kardynała Stefana Wyszyńskiego. Na tej samej uczelni Emilia Dudkiewicz była słuchaczką studiów doktoranckich (2007-2008). Następnie na Uniwersytecie Warszawskim ukończyła studia podyplomowe w zakresie Informacji Naukowej (2012-2013). W przeglądzie dodatkowego, uzupełniającego wykształcenia Autorki zwraca uwagę duża liczba kursów, seminariów i warsztatów poświęconych problematyce chorału gregoriańskiego. To właśnie zbliża nas szczególnie do twórczości i działalności Feliksa Rączkowskiego, w której chorał gregoriański odgrywał wielką rolę.

Praca doktorska mgr Emilii Dudkiewicz składa się z dwóch części: pierwszej biograficznej, opatrzonej bardzo szczegółową bibliografią oraz części drugiej zawierającej aneksy zachowanych materiałów źródłowych. Ten podział jest bardzo dobrym pomysłem redakcyjnym, bowiem pozwala na wyodrębnienie własnych badań Autorki i podkreślenie walorów rzetelnego, naukowego

opracowania. W części biograficznej pojawiły się źródła nieznane dotychczas w literaturze muzykologicznej dotyczącej Rączkowskiego. Zarówno wątki biograficzne jak i dane dotyczące wykształcenia kompozytora powinny znaleźć się w encyklopedii. Uwagę naszą zwracają zarówno nieznane dotychczas listy, dokumenty i fotografie z życia kompozytora. W sposób ciągły ukazują one twórczość, działalność i życie Feliksa Rączkowskiego aż do czasu podjęcia przez niego pracy pedagogicznej i rozpoczęcia szerokiej działalności koncertowej. W tej części pojawia się cała plejada znanych organistów związanych z Rączkowskim.

Następna część poświęcona pracy pedagogicznej kompozytora stanowi bardzo ciekawe zarysowanie problematyki, która w połączeniu z wypowiedziami jego byłych studentów mogłaby się stać przedmiotem oddzielnej pracy. Należy tu podkreślić wyniki tych badań, które Autorka uzyskała na podstawie szeregu wywiadów przeprowadzonych przez Nią ze studentami i kolegami Rączkowskiego. Wszyscy podkreślali niezwykle styl pracy Rączkowskiego jako pedagoga. Był on pełen spontanicznych demonstracji i improwizacji opartej na znakomitej znajomości chorału gregoriańskiego i liturgii.

Podobne słowa można odnieść do rozdziału o twórczości kompozytorskiej Feliksa Rączkowskiego. Oprócz utworów przeznaczonych do prezentacji koncertowej zwraca tu uwagę duża liczba opracowań melodii chorałowych na potrzeby liturgii. W opisie analitycznym zwraca uwagę dobra orientacja Emilii Dudkiewicz w zakresie wykorzystania form i gatunków chorału gregoriańskiego. Z uwagi na funkcjonalny charakter tej twórczości te rozważania o twórczości kompozytorskiej mogłyby się stać także przedmiotem oddzielnej pracy. W obu sprawach Autorka wskazała na problemy badawcze i możliwość prowadzenia dalszych badań.

Bardzo ważnym ogniwem, dopełniającym rozumienie jego twórczości stanowi ostatni rozdział pierwszej części, poświęcony orientacji duchowej. Przy całej doskonałości tego zagadnienia wydaje się, że tu niezbędne byłoby odniesienie do niektórych utworów a szczególnie do tekstów wybranych przez Rączkowskiego. W rozdziale tym Autorka nie zakładała konieczności przeprowadzenia analizy więc być może jest to w zamierzeniu Autorki ważny dodatek do przemyśleń na ten temat. Pierwszą część pracy doktorskiej kończy znakomicie, wręcz wzorcowo opracowana bibliografia. Dotyczy ona nie tylko opracowań drukowanych ale także źródeł archiwalnych i wiadomości znajdujących się na stronach internetowych. Przyjęty przez Autorkę porządek ułatwia czytelnikowi szybką orientację w hierarchii zachowanych wiadomości.

Druga część pracy zawierająca aneksy stanowi rozwinięcie bibliografii. Jest to pełny obraz działalności Rączkowskiego, w którym zawiera się wszystko co powinno się wiedzieć o jego działalności bez konieczności żmudnego wyszukiwania. Z tego względu ta część powinna być dostępna w zbiorze podręcznym w bibliotece.

Kończąc powyższe rozważania pragnę podkreślić niezwykle cenną wartość źródłową i ocenić tę pracę jako ważne i wartościowe ogniwo w badaniu muzyki polskiej. Pracę oceniam jako bardzo dobrą i wnoszę o przystąpienie do dalszej części przewodu doktorskiego.

Włodek Gajda - Klisowska

